

Zsidó Ferenc

CSAK SÍN

Vasút mellett laktak. A-t a hajnali 5.20-as személy fűttye rendszerint felzavarta, ilyenkor elmotyogott valami káromkodás-félét, majd megpróbált visszaaludni, ami többnyire nem sikerült, félóra forgolódás után jobbra felkelés lett a dologból, nehézkes-savanyún, mintha nem is harmincöt, hanem hetvenéves volna. Fél hétre már meg is kávézott (reggelizni nem szokott), s a tévét bepöccintve várta, hogy az asszony is előbotorkáljon, álmosan és borzosan, hogy megkérdezze, igazi érdeklődés nélkül, hogy már megint a vonat?, hogy ő kissé sértődötten bólinthasson, hogy persze, a fene ette volna meg, hogy aztán komótosan elkészüljenek, s nyolcra bedöcögjenek a hivatalba. A síneken átkelve.

Miután a lánya megszületett, A. változtatott a vasútról kialakított álláspontján. Ideje valami hasznót is húznunk abból, hogy a sínek mellett lakunk, kezdte mondogatni, s amikor Kriszta elérte a tipegő kort, egy napon levitte a vasúthoz, feltette a sínre, s arra biztatta, kezdjen el járni rajta. Hogy egyensúlyát el ne veszítse, egyik kezénél tartotta. A kislány kezdetben félénk volt és bizonytalan, lába le-lecsúszott a fémszalagról, ilyenkor aprókat sikkantott, de az apja egyre buzdította, hogy milyen ügyes, s hogy na még egy lépést, még egyet, s még egyet. Így, ahogy teltek a napok, hetek, kezdett belejönni a sínen járásba. Minden nap lementek a vasúthoz, Kriszta játéknak, mókának vette a dolgot, így tanulta meg a számokat is, mert az apja számolta, hány lépést sikerül megtenni, olykor vidáman felkurjantott, ha a korábbi napok rekordját sikerült pár lépéssel felülmúlni. A pályát azért szemmel tartotta, olykor a válla fölött hátrafelé is ellesett, a játék hevében nehogy ne vegyék észre a közeledő szerelvényt. Nagy veszély egyébként nem volt, egy viszonylag kis forgalmú szárnyvonal volt ez, csupán néhány személyvonat döcögött el, lassan, komótosan, éleset sikkantgatva.

Kétévesen Kriszta már magabiztosan lépegetett a sínen, száznál is több lépést meg tudott tenni, anélkül, hogy megszédült, s lecsúszott volna, gondot csak a számolás jelentett, de abba az apja besegített. Ha

a karját kétoldalt széttárta, hogy az egyensúlytartást ekképp segítse, már szaladni is tudott pár métert. Hároméves korára már behunyt szemmel is tudott menni a sínen, meg is tudott fordulni. Apja nem győzte dicsérni, a kislány ettől szinte szárnyakat kapott. Az anya ugyan aggodalmaskodott párszor, hogy vigyázatok magatokra, s hogy micso-da extrém marhaság ez, nem lesz jó vége, de A. mindannyiszor leintette: a sínen járás szórakoztató, kiváló agyfejlesztő hatású, mert az állandó egyensúlyozás mindkét agyféltekét megdolgoztatja. Egyszer aztán azzal is kirukkolt, hogy akrobatát akar nevelni a lányából. Mit?, kerekedett ki az asszony szeme. Akrobatát. Kötéltáncost. A sínen járás csak előgyakorlat. Merthogy jó érzéke van a kiscsajnak, ha most végigmegy a sínen, pár év múlva szemrebbenés nélkül végigmegy a kötélén is. De az magasban van!, váltott hisztérikusra az asszony. Mit számít?!, intette le A. a feleségét. Agyban dől el minden. A magasság nem számít: aki lent végig tud menni, az fent is végig tud. De a sín s a kötél között vastagságban is van némi különbség, makogta el utolsó aggályát az asszony, de A. arra is csak legyintett. Semmiség, az a lényeg, hogy szokja meg az egyensúlyozást. Az, hogy min egyensúlyozik, egy idő után teljesen mindegy.

Ezt követően A. még komolyabb edzésprogramot dolgozott ki. Kriszta ekkor már óvodás volt: egy félóra reggel, ovi előtt, egy óra késő délután. Kezdesnek tipegés a sínen, aztán adogatott lépés, majd szaladás. Aztán következtek a nehezebb feladatok: egy lábon szökellés, végül minden előről bekötött szemmel. A módszer eredményesnek látszott, Kriszta látványosan fejlődött, általában egyetlen megingás, lecsúszás nélkül teljesítette az edzésprogramot. Ahogy egyre több időt töltöttek a síneken, szinte eggyé olvadva vele, A. meglepetten állapította meg, hogy az 5.20-as ébredések lassan kimaradtak, már nem zavarta a vonat, inkább szövetségest látott benne. Este, lefekvéskor, mikor a fél tízes jött, lányával rendszerint kihajoltak az ablakon, s integetettek az elhaladó szerelvénynek. A mozdonyvezető olykor visszafütyentett, ilyenkor Kriszta örömtáncot lejtett.

Kötéltáncost akarok csinálni belőled!, súgta oda neki egy nap az apja bizalmasan, miután az edzést követően kézen fogva, jó hangulatban hazaindultak. Kötéltáncost?, ujjongott a kislány. Szuper! Nem tudta, az pontosan mi, de abból, ahogyan az apja tálalta a dolgot, arra következtetett, hogy az csakis frankó lehet. Igen, folytatta lelkesen az

apja, sín helyett kötélén fogsz egyensúlyozni, fent a magasban. Húha, s azt én meg tudom csinálni?, nézett nagyot a kislány. Persze, csak bízzál magadban s bennem! Jóó!

Ahogy beléptek az ajtón, Kriszta első mondata az volt, hogy képzeld, anya, kötél táncos leszek. Az asszony azt se tudta, sírjon-e vagy kacagjon. Az jó lesz, kedvesem, motyogta aztán meggyőződés nélkül. A. aznap este újra előadást tartott a feleségének, hogy milyen csodálatos: Kriszta még csak négyéves, de már van életcélja, nem lesz olyan, mint a többi korosztálya béli gyerek, hogy csak a tablet, az okostelefon, a hülyeség s a marhaság. Az asszony érdeklődés nélkül hallgatta, közben egy régi kedvenc dala járt a fejében, melyet most az aktuális helyzetnek megfelelően átírt egy picit: „Hogy kell járni a sínen (vízen), / egyre jobban értem, / s ha mégsem azt teszem, / az azért van, igen, / mert járkálni a sínen (vízen), / nem sokat jelent nekem.” Arra gondolt, a dalt mielőbb meghallgattatja a lányával is.

De a lány nem volt kíváncsi rá. Élvezte a sínen járást, könnyűnek érezte magát olyankor, aki átlibben minden akadályon, szinte szárnyal. Egyensúlyérzéke bámulatosan fejlődött, már le sem lehetett lökni a sínről, már fél lábon szökellni, piruettezni is tudott rajta. Mintha lába összenőtt volna a távolba futó fémkígyóval. Már nem érte be az apja által kialakított edzésprogrammal, olykor egyedül is leszaladt a vasúthoz (az anyjának ettől egyenesen frásza volt, de az apja nyugtatgatta, tud már vigyázni magára), kipróbálni egy új figurát, amit az internetről, youtube-os videókról lesett el. Önbizalma napról napra gyarapodott, alig várta, hogy apja ígérete szerint megkezdhesse a kötél táncot. A környékeliek, akik Kriszta sínes produkcióinak szemtanúi voltak, olykor megcsóválták fejüket, s magukban gondoltak, amit gondoltak, de csak legyintettek: már nem olyan világ volt, amikor a szomszédok, ismerősök tanácsokat osztogattak egymásnak. Elvolt mindenki magában, mint a befőtt.

Középcsoportos korától A. csakugyan megszervezte a kötél tánc-edzéseket is. Egy közeli iskola tornatermét bérelte ki heti kétszer egy órára, oda vonult el a lányával. A kötelet kifeszítette a teremben kétoldalt található bordásfalakon, nem túl magasán, kb. egy méterre a földtől, a földre matracokat rakott, ha esne a lány, valamennyire puhára érkezzen. De nem volt szükség a matracokra, Kriszta magabiztosan állt fel és kezdett tipegni a kötélén. Gondolj arra, hogy csak sín ez is,

suttogta közben az apja, a lány bólított, és még néhányszor végigsétált. Amikor apja látta, hogy ez nem okoz gondot, megkérdezte, jöhet a féllábas technika? A lány először meglepődött, hogy máris?, de aztán kétoldalt kitarította a kezét, és elkezdte a gyakorlatsort. És ment neki. Megingás, bizonytalankodás nélkül. Lábfejét kecsesen emelve talpát a combján megtámasztotta, majd lábát hosszan előrenyújtotta, utána félkörívet írt le, s ugyanúgy hátrafelé. A végig ott sétált mellette, karnyújtásnyira, hogy ha szükség, tudja megfogni. És elragadtatva dicsérgette lányát. Az úgy korzózott a kötélén, mintha össze lett volna nőve a lába vele. Tekintete ragyogott, olykor büszkén lepillantott apjára. S hazaérkezés után nem győzött áradozni az anyjának. Hogy a kötélánc, az milyen csúcsszuper! (A napköziben egyre több ilyen divatszót felszedett, s előszeretettel használta).

A következő alkalommal A. nem rakta le a matracokat, de ő maga mindig ott volt a lány közelében. Kriszta már önállóan is kezdett kipróbálni figurákat, olykor meg-megingott, de mindig visszanyerte egyensúlyát, ha valami nem úgy sikerült, ahogy eltervezte, ha a mozdulat esetlen lett, csak nevetett magán, magabiztosságát nem veszítette el. Két hét után kissé óvatoskodva, de már behunyt szemmel is végig tudott menni a kötélén.

Aztán egy alkalommal, amikor A. újra betért a fogadóirodába, hogy szokásos tétjeit megtegye (fociban utazott, a BL-meccsre tippelt), és összefutott pár haverjával, egy váratlan ötlettől vezérelve előhozakodott, hogy hagyjátok már a focit, gyertek, fogadjunk, hogy a lányom behunyt szemmel végig tud egyensúlyozni egy kötélén. A haverok meglepődtek. Hány éves is a lányod? Négy. S milyen magasban lenne a kötél? Milyen magasban akarjátok? Aki egy méterrel tud egyensúlyozni, az tud ötön is. Ezt elsősorban magának mondta, közben nagyot nyelt. S mennyi lenne a tét? Legyen, mondjuk, kettő az egyhez, s ötven euróval lehet bezállni. Ketten legyintettek, hogy hagyjuk a fenébe, a harmadik azonban, P., aki öreg rókának számított a szakmában, kijelentette, hogy tartom. Megegyeztek, hogy másnap délután találkoznak a tornateremben. S hogy két méterrel lesz a kötél. A. Krisztának csak annyit mondott, hogy egy bácsi eljön megnézni, hogyan egyensúlyozol, s hogy a kedvéért egy kicsit magasabbra kötöm a kötelet. Krisztának először legörbült az ajka, de aztán megvonta a vállát, jó, nem bánom, de legyél ott mellettem.

P. kétkedő arccal nézett Krisztára, aztán megmustrálta a kötelet, ellenőrizte feszességét. Láthatod: védőháló, matrac nélkül, hergelte A. Csak én lépkedek mögötte: ha megszédül, tudjam elkapni. Jó, lássuk! Kriszta felmászott a bordásfalon, aztán rátette az egyik lábát a kötélre. Pillanatra zavarba jött, mert így, hogy a kötél magasabban volt rögzítve, a bordásfal már nem biztosított stabil kapaszkodási lehetőséget, amíg másik lábával is fel tudott állni a kötélre, de aztán egy erős mozdulattal elrugaszkodott, s a következő pillanatban már kiegyenesedve meg is indult. Tudta, minél gyorsabban lépked, annál biztosabb az egyensúlya. Lefelé nem nézett, hogy a mélység ne zavarja meg, szemével a túlsó falat fixírozta, lába ösztönösen tudta, mit kell tennie. Egy-kettőre ott volt a túloldalon, a leszállásnál megingott kissé, de idejében elkapta a bordásfalat, s kecsesen lemászott. Még az is eszébe jutott, hogy meghajoljon P. felé (pedig apja ezt nem is tanította neki). Atyaég, nem semmi a leányzó!, buggyant ki az elismerés P-ből. Hát, ezt nem gondoltam volna! A. megölelte kis kötéláncosát, majd P-hez fordult, na, akkor száz. P. kelleetlenül megszívta a fogát, aztán elővette a százaszt, s átadta A-nak. A kislány csodálkozva nézte a tranzakciót.

P. csóváltotta a fejét, majd megszólalt, felrakod három méterre a kötelet, s nem mész alatta. Százzal, egy az egyhez. Állod? A. meghökent. De hát az már veszélyes, te! Leesik, s összetöri magát! Állod, vagy nem állod? Kettő az egyhez igen, nyögte ki rövid hallgatás után A. De nem most. Holnap-holnapután. Fel kell készülnünk. Nem, rázta meg a fejét P. Most, vagy soha.

Várj egy kicsit, fordult a lánya felé A. Kriszta, kicsit feljebb teszem a kötelet, jó? Három méterre. A bácsi szerint is meg tudod csinálni! Tudod, mire kell gondolni: csak sín! Három? Az már sok, nem?, kerekedett ki a szeme a kislánynak. Nem olyan sok!, simogatta meg a fejét az apja. Hát, akkor megpróbálhatom!, mosolyodott el angyalian Kriszta.

A tornaterem tetőszerkezetét vasgerendázat tartotta, jó öt méter magasan, egy ideig kínlódtak, míg két gerendához sikerült rögzíteni a kötelet. A bordásfal bő kettősfél lehetett, arról fel tudott kapaszkodni a kötélre a kislány, de ahhoz, hogy fel is tudjon állni rá, az apa segítsége kellett. P. bólintott, hogy rendben, ez még belefér. A. felmászott a bordásfalra, tartotta, emelte a lányt. Kriszta kis ügyetlenkedés után valahogy kiegyenesedett, egy pillanatra mintha elfehéredett volna az arca. P. felnézett rá, megcsóválta a fejét, majd fojtottan odasúgta a lekászálódó

A-nak, mint aki elrettent saját javaslatától: maradj alatta!, nem akarom megölni! Jó, de így is áll a fogadás?, kérdezett vissza A. megkönnyebülten. Igen. De egy az egyhez. Jó, legyen, bólintott A., és felkiáltott a lányának, csak nyugodtan, kincsem, itt vagyok alattad! Kriszta, öntudatosan szólt le, nyugi, apu!, azzal széttárta karjait, s mosolyogva libegni kezdett a kötélén. Valóban, mintha csak sínen járna. Középtávnál egy kicsit megereszkedett a nem éppen tökéletesen rögzített kötél, Krisztát kissé meglepte, hogy lejtőre kell mennie, aztán hágóra, de úrrá lett a helyzeten. A., aki végig ott lépkedett alatta, repesett az örömtől. A túloldalon lesegítette, s végigpuszilta a lányt. P. hamura vált arccal adta át a százaszt, aztán köszönés nélkül elment. Mi az, a bácsi szerint nem voltam elég ügyes?, lepődött meg Kriszta. De, kincsem, túlságosan is ügyes voltál, mosolygott A., és nekiállt leszedni a kötelet. Anyának ne nagyon mesélj arról, amit itt csinálunk, jó?, mondta még később. Persze, apu, tudom, milyen izgulós!, nézett vissza cinkosan a kislány.

Pár nap múlva ismét megkereste P. Kigondoltam valamit, kezdte vontatott hangon. Van az a gázcső, a folyó fölött, tudod, a város végén. Mi?, nézett rá megdöbbenen A. Ötszázba, egy az egyhez, folytatta konokul P. Megőrültél?, hörögte A., és faképnél hagyta. Másnap kiment a helyszínre. A föld alól kibúvó gázcső körülbelül négy méter magasan ívelt át, a partszakasz meredek, sziklás volt, a víz sekély, a meder köves. A táv legalább hatvan méter, ebből mintegy tíz-tíz méter szárazföld fölött a folyó két oldalán, a többi a víz fölött. A cső átmérője legalább húsz centi, tehát elvileg nem nagy kunszt az egész, de ha megcsúszik, nyakát töri a sziklákon. A. kiköpött, majd elmormolt egy káromkodást. Estig gyötrődött. Aztán felhívta P-t. Ezer, csak ennyit mondott. Hm., ahogy gondolod, jött a válasz pillanatnyi habozás után. Biztosítás nélkül? Biztosítás nélkül. Holnap? Holnap.

Arra gondoltam, kicsit hagyjuk a kötelet, mondta másnap a lányának. Hogy?, nézett rá Kriszta értetlenkedve. Próbáljunk ki valami mást is. Mást? Van egy gázcső..., jó vastag, úgyhogy nem nagy ügy... Mit szólsz? Gázcső? Az milyen? Tudod, a folyó felett. Szuper lesz!, mondta lelkesen A. Egy könnyű séta, még nézelődni is lehet közben... Komolyan? Aha... És, és milyen színű a cső? Na mit szólsz: világoszöld! Nemrég festették újra, valósággal ragyog! Tényleg? Imádom a világoszöldet! Vigyél oda!, ragadt át a lányra az apa lelkesedése. Rendben, de anyának erről sem szabad tudni, jó? Kriszta bólintott, hogy ez csak természetes.

A megbeszélrt időpontban ott voltak a gázcsónél. Kriszta egészen el volt ragadtatva, hogy milyen szép. Nem nyafogott, hogy milyen magas, milyen hosszú. Megveregette a csövet, ahol kibukkant a föld alól: milyen vastag, mosolygott, ezen könnyű lesz átmenni. Nyomban neki is szaladt a felvezető szakasznak, megtett pár métert, apja alig tudta visszahívni, hogy várjon kicsit, mert P. is látni szeretné a mutatványt. Az a bácsi?, csodálkozott Kriszta. Megint? Miért? Ő is kötél táncos? Vagy edző? Igen, afféle, dünnyögte A.

P. okostelefonjába bújva érkezett meg, az időjárást, szélmozgást böngészte. Azt mondom, legyen nyolcszáz, emelte fel aztán a fejét. Kicsit túl sokat alkudozunk, morogta A. Nem bánom, legyen, tette hozzá később. Na, szentem, készen állsz?, fordult a lányhoz P. Persze, mosolygott Kriszta. A bácsi is velem tart? Á..., most talán kihagyom..., nyögte az.

Jó, én megyek, vetette oda még a lány, és nekiindult. Egyszerűen meg sem fordult a fejében, hogy félni is lehetne, hogy amibe belefogott, az veszélyes. Az első tíz métert könnyedén megtette. Apja összeszorult gyomorral figyelte letről. Amikor a folyó fölé ért, kissé lelassult, talán elbizonytalanította a víz zubogása, a tátongó mélység (mivel a folyómeder mélyen, szakadékos partok között kanyargott, itt jó két méterrel megnőtt a cső és a talaj közti távolság). A lépések araszolásokká változtak. Tudod, mire kell gondolni, ugye?!, szölt utána az apja, hogy biztassa. Ő maga is meglepődött, hogy hangja mennyire fakó, erőtlen. Persze, apa, csak sín, kiáltott vissza a kislány. Pár méter után mintha visszanyerte volna magabiztosságát, apró léptekkel, de jó ütemben haladt, aztán a folyó közepe táján valami megint megzavarhatta, talán a ráboruló égbolt, a táj vibráló látványa, de az is lehet, hogy egy váratlan szélökés kibillentette kissé egyensúlyából (ahhoz már elég távol volt, hogy A. ezt már ne tudja pontosan megállapítani), mindenesetre kezei váratlanul meglebbentek, s egész testében inogni, dülöngélni kezdett. Ne nézz le!, kiáltott utána az apja kétségbeesetten. De hiába, a következő pillanatban a kislány leszédült a gázcsóról. A. először el akarta takarni a szeméit, hogy ne lássa a szörnyűséget, de képtelen volt, így láthatta, amint egy-két méternyi zuhanás után a kislány meglebbenti karjait, mint holmi szárnyakat, és fölszárnyal, föl az égbe.

Atyaég, neki sikerült, ami nekem nem!, csendült meg A.-ban az öröm, aztán P.-t faképnél hagyva, ujjongva hazarohant.